

Huddinge

FÖRSLAG

Kommunstyrelsen

Datum: 2026-05-13

Vänsterpartiet

Ärende 10: Svar på remiss från Utbildningsdepartementet – Skärpta villkor för friskolesektorn, ytterligare förslag

Förslag till beslut:

Kommunstyrelsen beslutar

1. Yttrandet enligt bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 23 mars 2026, överlämnas till Utbildningsdepartementet som Huddinge kommuns svar på remissen *Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag* med följande tillägg:

a) Huddinge kommuns remissvar ska ge uttryck för att vi anser att marknadsskolan bör avskaffas.

Bakgrund

Vänsterpartiet har sedan friskolereformen varit kritiska till marknadsskolan som koncept som vi menar är något annat än idéburna alternativ utan vinstintresse. Alltmer i utvecklingen tyder på att dom farhågor vi haft är korrekta. Friskolorna, som skulle öppna för personalkooperativ och föräldrakooperativ har istället öppnat för marknadsskolan där enorma utbildningskoncerner ofta erbjuder en undermålig utbildning samtidigt som man gör miljardvinster på elevernas bekostnad och bidrar till ett läckage av skattemedel som i grunden är ämnad för vår gemensamma välfärd. Särskilt tydligt blir det när man ser hur oseriösa aktörer etablerar sig i socioekonomiskt utsatta områden som exempelvis Vårby och ofta bedriver vad vi uppfattar som en undermålig verksamhet. Där uppstår också bristen på insyn och tillsyn över de allra yngsta medborgarna, vilket skapar mycket ojämlika förutsättningar redan vid skolstart.

Marknadsskolornas affärsidé handlar om att locka självgående elever som inte fodrar så stora insatser och att elever från studievana hem söker sig till fristående aktörer medan elever som kommer från hem utan akademiska vanor fortfarande väljer skola enligt närhetsprincipen. En fungerande marknad förutsätter konsumenter med kunskap om "varan" de väljer. Eftersom kunskapen är ojämlikt fördelad hos de flesta föräldrar så bidrar det, utöver att vi får väldigt segregerade skolor, till att skolorna också ställs inför helt olika typer av utmaningar men fortfarande finansieras med en skolpeng som är densamma oavsett.

När friskolor tar elever och därmed resurser från de kommunala skolorna innebär det samtidigt att dessa fortsätter att ha höga kostnader för exempelvis lokaler. De kommunala skolorna har nämligen skyldighet att bereda platser för elever från en friskola om denna skulle stänga från den ena dagen till den andra, något vi dessvärre sett exempel på vid flera tillfällen på andra håll i landet. Friskolorna ersätts vidare med den genomsnittliga kostnaden för en "kommunal elev" och det är både kostsamt för kommunen och lönsamt för friskolorna om det exempelvis råkar "fattas" ett par elever i en klass.

Friskolesystemet har säkert räddat en och annan nedläggningshotad kommunal skola på landsbygden och har till viss del erbjudit andra inriktningar och annan pedagogik, men i första hand har det dessvärre blivit ett system för att tjäna pengar på våra barns utbildning med betygsinflation och kunskapsluckor hos framtida generationer som följd. Vi menar att friskolesystemet med vinstintresse bör avskaffas och att skolan istället bör förstatligas för att åstadkomma en omfattande kvalitetssäkring och en likvärdig utbildning och skola för alla barn.

Nujin Alacabek

Robert Forsman